

dos. Zaur Məmmədov
"30" "V" 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050810 - "Turizm işinin təşkili"
Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə
Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Mühasibat uçotu
Fənn proqramı: (Fənn müəllimi tərəfindən hazırlanan işçi tədris proqramı-30.05.2025-ci il-14 sayılı pr.)
Kodu: IPF-B09
Tədris ili: 2025/2026 - Semestr: I
Tədris yükü: Cəmi: 14 saat (10 saat mühazirə, 4 saat seminar)
Tədris forması: Qiyabi - III
Tədris dili: Azərbaycan dili
AKTS üzrə kredit: 5 kredit
Auditoriya №:
Saat:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Bədəlov Əlixan Mehman oğlu, i.e.n., dos.
Məsləhət günləri və saati: I - V gün saat 11⁵⁰-13⁰⁰.
E-mail ünvanı: alixan.badalov@mail.ru
Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç., 170-a

III. Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Q.Ə.Abbasov "Mühasibat uçotu". Dərslik, Bakı, "İqtisad Universiteti" nəşriyyatı, 2015.
2. Ə. Sadıqov və müəll. kollektivi "Mühasibat (maliyyə) uçotu". Dərslik. Bakı, 2013
3. A.M.Cəfərov "Mühasibat uçotu". Bakı, 2011

Əlavə ədəbiyyat

4. Фельдман, И. А. Бухгалтерский учет : учебник для вузов / И. А. Фельдман. — Москва : Издательство Юрайт, 2023. — 287 с.
5. Г.В.Григорьевич, Б.З.Даниловна, Б.У.Юрьевна, Г.С.Николаевна, Д.Е.Николаевна, К.В.Эльдарович, П.А.Михайлович, Р.О.Владимировна, С.В.Павловна, Щ.Ю.Витальевна Бухгалтерский учет. Учебник. ФГОБУ ВО «Финансовый университет при Правительстве Российской Федерации». 2025
6. Полковский Леонид Михайлович Основы бухгалтерского учета. Учебник, Дашков и К, 2023
7. Головина Наталья Анатольевна, Халтурина Ольга Альбертовна Основы бухгалтерского учета. Учебное пособие. Новосибирский государственный университет экономики и управления. 2023
8. Кизилев Александр Николаевич Основы бухгалтерского учета (основы теории, хозяйственные ситуации, тесты). Учебник, НИЦ ИНФРА-М, 2021
9. Богаченко Вера Михайловна «Бухгалтерский учет». Феникс, 2021. — 538 с.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən Turizmə giriş fənninin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Mühasibat uçotu - müəssisənin maliyyə fəaliyyətlərini (yeni pul vəsaitlərinin hərəkəti, gəlir və xərclər, aktivlər və öhdəliklər) sistemli şəkildə qeyd etmək, izləmək, təhlil etmək və hesabatlara çevirmək prosesidir. Mühasibat uçotu – bir şirkətdə "pul hara gəldi, hara xərcləndi və nə qədər qaldı?" suallarına cavab verən sistemdir. Hər bir təsərrüfat fəaliyyəti ilə məşğul olan müəssisələr mühasibat uçotunu aparmağa çalışır, mühasibat uçotu məlumatlarına əsasən gələcəklə bağlı önəmli qərarlar verilir. Bu gün mühasibat uçotu müəssisənin elə bir sahəsidir ki, bu sahədən müəssisə gəlir də əldə edə bilər, zərər də. Mühasibat uçotuna biznesin və iqtisadiyyatın dili deyirlər. Bu dil ilə müəssisələrin hazırkı vəziyyətini, onların gələcəyi haqqında proqnozları öyrənmək olar. Turizm sektorunda müəssisələrin yaranması, mövcud olması öz növbəsində əməliyyatların uçotunun aparılması zərurətini yaratmışdır. Məsələn, turizm məhsul satışı, yaxud xidmətin göstərilməsi baş verir, müəssisəyə dəftərxana ləvazimatı alınır, yaxud işıq, qaz pulu ödənilir. Bunların hər biri qeydə alınmalı və bunun nəticəsində müəssisənin müvafiq maliyyə hesabatları hazırlanmalıdır. Çünki həmin əməliyyatların uçotunun aparılması müəssisəyə nəticə əldə etməyə kömək

edir. Deməli bu istiqamətdə turizm müəssisələrinin mühasibat uçotu da maliyyə fəaliyyətlərini qeyd edən, təsnifləşdirən, ümumiləşdirən və hesabat verən bir məlumatlar toplusudur.

Turizmdə "Mühasibat uçotu" fənninin əsas məqsədi tələbələrə turizm sahəsində maliyyə əməliyyatlarının düzgün qeydiyyatını, maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını və bu hesabatların təhlilini öyrətməkdir. Bu fənn turizm müəssisələrinin spesifik xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq, onların maliyyə fəaliyyətinin uçotunun aparılması qaydalarını və mühasibat standartlarına uyğun hesabatların tərtib olunmasını izah edir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrə biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar, məşğələ və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir.
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözle	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Cəmi 14 saat: (10 saat mühazirə, 4 saat seminar)

№	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Müh. Saat	Tarix	Sem. Saat	Tarix
1	2	3	4	5	6
1	Mövzu 1. Fənnin predmeti və metodları Plan: 1. Uçot haqqında anlayış 2. Mühasibat uçotu nədir? 3. Mühasibat uçotunda əsas anlayışlar, predmeti və metodu 4. Mühasibat uçotunun prinsipləri 5. Mühasibat uçotunda rəqəmsal təbiiqlər və mühasibat proqramları 6. Turizmdə mühasibat uçotuna nəyə görə ehtiyac var və mühasibin vəzifələri nələrdir? 7. Turizmdə mühasibat uçotunun aparılmasının əsas tələbləri və vəzifələri 8. Turizmdə mühasibat uçotunun digər sahələrin mühasibat uçotundan fərqi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-8]	2		2	
2	Mövzu 2. Turizmdə uçot siyasəti, uçot qaydaları və uçot sənədləri Plan: 1. Turizmdə uçot siyasəti anlayışı və onun formalaşması 2. Turizm təşkilatının uçot siyasətinə metodoloji, təşkilati-texniki istiqamət baxımından əsas baxışları 3. Mühasibat uçotunda istifadə olunan sənədlər	2			

	4. Turizmdə mühasibat uçotu qaydaları 5. Turizmdə mühasibat uçotunun elektron formada aparılması qaydası Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-8]				
3	Mövzu 3. Mühasibat balansı, hesablar planı və maliyyə hesabatları Plan: 1. Mühasibat balansı, onun əhəmiyyəti, funksiyaları və strukturu 2. Mühasibat uçotunun hesablar planı 3. Mühasibat uçotunda ikitərəfli yazılış üsulu 4. Sintetik və analitik uçot hesabları və onların xarakteristikası 5. Maliyyə hesabatları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-8]	2			
4	Mövzu 4. Turizmdə müxtəlif mühasibat əməliyyatlarının uçotu Plan: 1. Turizmdə kassa əməliyyatları uçotu 2. Turizmdə kassanın inventarizasiyası 3. Turizmdə hesablaşma hesabı üzrə əməliyyatlar uçotu 4. Turizmdə xarici valyuta ilə əməliyyatlar 5. Turizmdə əmək haqqı və onun ödənilməsi uçotunun təşkili 6. Turizmdə işçi heyətinə hesablanmış əmək haqqı məbləğindən tutulmalar 7. Turizmdə məzuniyyətlərin və müavinətlərin hesablanması və ödənilməsinin uçotu 8. Turizm müəssisələrində xalis mənfəətin (zərərin) formalaşması və uçotu Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-8]	2			
5	Mövzu 5. Turizm xidmətinə çekilən məsrəflərin uçotu və maya dəyərinin hesablanması Plan: 1. Turizmdə məsrəf, xərc və maya dəyəri anlayışı 2. Turist təşkilatlarında məhsulun maya dəyəri kalkulyasiyasının maddələri və turməhsul növləri üzrə faktiki maya dəyəri 3. Turizm məhsulu satışının maya dəyəri və turizmdə uçotu təşkil etmək üçün məsrəflər 4. Turizmdə və otelçilikdə kommersiya xərcləri və onun uçota alınması Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-8]	2		2	
X	Cəmi:	10		4	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar bu fənnin məqsəd və məzmununa uyğun şəkildə tələbələrin nəzəri bilik və praktiki bacarıqlarını inkişaf etdirəcək formada tərtib edilmişdir. Verilən komponentlər həm akademik standartlara, həm də sahənin spesifikasiyasına cavab verir. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar əsasən aşağıdakılardır:

- Mühasibat uçotunda əsas anlayışlar, predmeti və metodu haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Mühasibat uçotunun prinsipləri haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Mühasibat uçotunda rəqəmsal tətbiqlər və mühasibat proqramları haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Turizmdə mühasibat uçotunun aparılmasının əsas tələbləri və vəzifələri haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Turizmdə mühasibat uçotunun digər sahələrin mühasibat uçotundan fərqi haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Mühasibat uçotunda istifadə olunan sənədlər haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Turizmdə mühasibat uçotu qaydaları haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Turizmdə mühasibat uçotunun elektron formada aparılması qaydası haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Mühasibat balansı, onun əhəmiyyəti, funksiyaları və strukturu haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Mühasibat uçotunun hesablar planı haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Mühasibat uçotunda ikitərəfli yazılış üsulu haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Sintetik və analitik uçot hesabları və onların xarakteristikası haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Maliyyə hesabatları haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Turizmdə kassa əməliyyatları uçotu, kassanın inventarizasiyası, hesablaşma hesabı üzrə əməliyyatlar, xarici valyuta ilə əməliyyatlar, əmək haqqı və onun ödənilməsi, işçi heyətinə hesablanmış əmək haqqı məbləğindən tutulmalar, məzuniyyətlərin və müavinətlərin hesablanması və ödənilməsinin uçotu haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Turizm müəssisələrində xalis mənfəətin (zərərin) formalaşması və uçotu haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Turizmdə məsrəf, xərc və maya dəyəri haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Turist təşkilatlarında məhsulun maya dəyəri kalkulyasiyasının maddələri və turməhsul növləri üzrə faktiki maya dəyəri haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Turizmdə və otelçilikdə kommersiya xərcləri və onun uçota alınması haqqında biliklərə yiyələnmək və s.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

Tələbələr:

- Turizmdə "Mühasibat uçotu" fənnini öyrənən tələbələr tədris müddətinin sonunda həm nəzəri biliklərə, həm də praktiki bacarıqlara yiyələnmiş olurlar.

- Turizm sahəsində mühasibat uçotunun əsas anlayışlarını izah edə biləcək;
- Turizm müəssisələrinin maliyyə əməliyyatlarını düzgün sənədləşdirmək bacarığı qazanacaq;
- Müvafiq mühasibat sənədləri və hesabatları tərtib edə biləcək;
- Əldə etdiyi bilikləri real situasiyalarda tətbiq etməyi bacaracaqlar;
- Bu fənn tələbələrə turizm sahəsindəki mühasibat sistemini dərinlən mənimsəmək, gələcəkdə turizm müəssisələrində mühasib, maliyyə mütəxəssisi və ya auditçi kimi fəaliyyət göstərmək üçün zəruri bilik və bacarıqları əldə etmək imkanı yaradır.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollektiv sualları:

Kollektiv sualları:

1. Mühasibat uçotunda əsas anlayışlar, predmeti və metodu
2. Mühasibat uçotunda rəqəmsal tətbiqlər və mühasibat proqramları
3. Turizmde mühasibat uçotuna nəyə görə ehtiyac var və mühasibin vəzifələri nələrdir?
4. Turizmde mühasibat uçotu qaydaları
5. Turizmde mühasibat uçotunun elektron formada aparılması qaydası
6. Mühasibat balansı, onun əhəmiyyəti, funksiyaları və strukturu
7. Maliyyə hesabatları
8. Turizmde hesablaşma hesabı üzrə əməliyyatlar uçotu
9. Turizmde məsrəf, xərc və maya dəyəri anlayışı
10. Turist təşkilatlarında məhsulun maya dəyəri kalkulyasiyasının maddələri və turməhsul növləri üzrə faktiki maya dəyəri

XV. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Uçot haqqında anlayış
2. Mühasibat uçotu nədir?
3. Mühasibat uçotunda əsas anlayışlar, predmeti və metodu
4. Mühasibat uçotunun prinsipləri
5. Mühasibat uçotunda rəqəmsal tətbiqlər və mühasibat proqramları
6. Turizmde mühasibat uçotuna nəyə görə ehtiyac var və mühasibin vəzifələri nələrdir?
7. Turizmde mühasibat uçotunun aparılmasının əsas tələbləri və vəzifələri
8. Turizmde mühasibat uçotunun digər sahələrin mühasibat uçotundan fərqi
9. Turizmde uçot siyasəti anlayışı və onun formalaşması
10. Turizm təşkilatının uçot siyasətinə metodoloji, təşkilati-texniki istiqamət baxımından əsas baxışları
11. Mühasibat uçotunda istifadə olunan sənədlər
12. Turizmde mühasibat uçotu qaydaları
13. Turizmde mühasibat uçotunun elektron formada aparılması qaydası
14. Mühasibat balansı, onun əhəmiyyəti, funksiyaları və strukturu
15. Mühasibat uçotunun hesablar planı
16. Mühasibat uçotunda ikitərəfli yazılış üsulu
17. Sintetik və analitik uçot hesabları və onların xarakteristikası
18. Maliyyə hesabatları
19. Turizmde kassa əməliyyatları uçotu
20. Turizmde kassanın inventarizasiyası
21. Turizmde hesablaşma hesabı üzrə əməliyyatlar uçotu
22. Turizmde xarici valyuta ilə əməliyyatlar
23. Turizmde əmək haqqı və onun ödənilməsi uçotunun təşkili
24. Turizmde işçi heyətinə hesablanmış əmək haqqı məbləğindən tutulmalar
25. Turizmde məzuniyyətlərin və müavinətlərin hesablanması və ödənilməsinin uçotu
26. Turizm müəssisələrində xalis mənfəətin (zərərin) formalaşması və uçotu
27. Turizmde məsrəf, xərc və maya dəyəri anlayışı
28. Turist təşkilatlarında məhsulun maya dəyəri kalkulyasiyasının maddələri və turməhsul növləri üzrə faktiki maya dəyəri
29. Turizm məhsulu satışının maya dəyəri və turizmde uçotu təşkil etmək üçün məsrəflər
30. Turizmde və otelçilikdə kommersiya xərcləri və onun uçota alınması

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasının 30.V.2025-ci il (14 sayılı protokol) tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

dos

dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi:

dos

dos. Əlixan Bədəlov

Deren

Am

dos 6 T. Bədəlov